

Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Teresa Edelman
8534
teresa.edelman@hsv.se
YTTRANDE

2010-03-09
Reg.nr 13-614-10

Yttrande om rutiner i skadeståndsärenden som rör universitet och högskolor

(ert dnr 8078-09-20)

Justitiekanslern (JK) har bett Högskoleverket att ge sin syn på de rutiner som JK hittills har haft, nämligen att inhämta yttrande från Högskoleverket i skadeståndsärenden i vilka sökanden gör gällande att ett universitet eller en högskola genom sitt agerande eller underlåtenhet att agera har ådragit staten skadeståndsskyldighet. För det fall att Högskoleverket anser att JK:s rutiner bör ändras eller modifieras, önskar JK att Högskoleverket lämnat ett förslag om lämpliga rutiner.

Skrivelsen till JK från Karolinska institutet

Anledningen till JK:s remiss är en skrivelse från Karolinska institutet (KI) daterad den 9 december 2009. KI har i denna skrivelse anfört följande.

I ett ärende där en person till JK riktat skadeståndsanspråk mot KI beslutade JK att inhämta yttrande från Högskoleverket. KI har i och för sig inget att invända mot detta. Däremot vill KI påtala vikten av att berörd myndighet själv bereds tillfälle att direkt yttra sig i ett ärende av detta slag. Detta särskilt mot bakgrund av att Högskoleverket inte är en stabsmyndighet och inte överordnad de enskilda lärosätena. Det kan dessutom ifrågasättas om det ingår i verkets tillsynsfunktion att föra lärosätenas talan i pågående ärenden. I det aktuella ärendet har därför en kopia av KI:s yttrande till Högskoleverket tillställts JK direkt.

KI önskar att få ta del av JK:s syn på hur den enskilda myndighetens möjlighet att yttra sig direkt, i ärenden av detta slag, ska tillgodoses framgent.

JK:s remiss till Högskoleverket

JK har i sin remiss till Högskoleverket anfört i huvudsak följande.

De frågor som KI har rest i sin skrivelse är principiellt viktiga för JK:s handläggning av sådana skadeståndsärenden. JK har hittills i ärenden i vilka sökanden har riktat skadeståndsanspråk mot staten med anledning av ett universitet eller en högskolas agerande eller underlåtenhet att agera i regel inhämtat yttranden från Högskoleverket. I sådana ärenden har Högskoleverket i regel i sin

tur inhämtat yttranden från berörda universitet och högskolor och sedan yttrat sig till JK. I sin skaderegleringsverksamhet har JK behörighet att inhämta yttranden från andra myndigheter. Detta innebär att JK i det enskilda ärendet kan inhämta yttrande antingen från Högskoleverket eller direkt från det berörda lärosätet. I skadestandsärenden som berör universitet och högskolor aktualiseras ofta frågor som kan vara av intresse för Högskoleverket i dess tillsynsverksamhet över universitet och högskolor. Av denna anledning kan det som den sökande i skadestandsärendet anför till stöd för sina anspråk om ersättning i förekommande fall vara av intresse även för Högskoleverket i dess egenskap av tillsynsmyndighet. Sådana aspekter kan dock i de flesta fall – i stället för att remittera begäran om ersättning till Högskoleverket – tillgodoses även på andra sätt, t.ex. genom att för kännedom tillstålla verket en kopia av begäran om skadestånd.

Högskoleverkets synpunkter

Högskoleverket instämmer i JK:s uppfattning att det i skadestandsärenden som berör universitet och högskolor ofta aktualiseras frågor som kan vara av intresse för verket i dess tillsynsverksamhet. Verket anser därför att det är en bra rutin att JK i regel inhämtar yttranden i sådana frågor från Högskoleverket. Utifrån sin erfarenhet som nationell tillsynsmyndighet inom högskolesektorn kan verket i sådana fall bidra till JK:s bedömningar om staten i sin verksamhet har gjort sig skyldig till fel eller försummelse vid myndighetsutövning.

Verket anser dock inte att det är ändamålsenligt att lägga hela ansvaret för att utreda skadestandsärendet på tillsynsmyndigheten. Det är tvärtom det berörda universitetet eller högskolan som bäst kan lämna en redogörelse för de omständigheter som anspråket hänför sig till samt för sina lokala regler och sin praxis. I likhet med KI anser verket också att det är rimligt att det berörda universitetet eller högskolan direkt till JK får möjlighet att ange sin inställning till skadestandsanspråket.

Högskoleverket föreslår därför att JK först inhämtar ett yttrande direkt från det berörda lärosätet och därefter från Högskoleverket. Verket anser sig inte föra lärosätets talan, utan gör sina bedömningar i sin roll som nationell tillsynsmyndighet på högskoleområdet. Rutinen bör därför fortsättningsvis vara att regelmässigt inhämta yttranden från verket även vid den omvända ordningen. I de fall där JK anser att ett yttrande från Högskoleverket inte behövs, skulle verkets intresse kunna tillgodoses genom att verket får en kopia för kännedom av universitetets eller högskolans yttrande över en begäran om skadestånd. Verket uppskattar också att få kopior av JK:s beslut om skadestånd som rör högskolesektorn.

Detta yttrande har beslutats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av verksjuristen Teresa Edelman i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, informationschefen Eva Ferndahl och chefsjuristen Eva Westberg.

Anders Flodström

Teresa Edelman

Kopia för kännedom:
Karolinska institutet, rektor